

PIERRE AUGUSTE RENOİR'IN, "MOULIN DE LA GALETTE'DE DANS" ADLI ESERİNİN SANATSAL ELEŞTİRİSİ

Artistic Criticism Of "Dance In Moulin De La Galette", The Work Of Pierre Auguste Renoir

Erdem ÖZTÜRK

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi, Resim İş Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi. Sivas/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9453-0453>

Dr. Öğr. Üyesi. Okan BOYDAŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Sivas/TÜRKİYE,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3267-1058>

ÖZET

Bu çalışmada, Empresyonist bir ressam olan Pierre Auguste Renoir'ın üzerine en çok fikir üretilmiş eserlerinden biri olan "Moulin De La Galette'de Dans" adlı eserine eleştirel bir açıdan bakılarak yeni bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın amacı, Moulin De La Galette'de Dans adlı sanat yapıtına ait eleştirel bir inceleme ortaya koymaktır. Araştırma, bilimsel araştırma yaklaşımlarından nitel araştırmanın tümevarım yönteminden ve veri toplama yöntemine göre literatür tarama tekniğinden yararlanılarak hazırlanmıştır. Literatür tarama tekniğinde, alan yazındaki tez, yayın, ansiklopedi, kitap vb. gibi dokümanlardan faydalanılmıştır. Araştırmadaki evren, Empresyonizm sanat akımıdır. Örneklemi ise Auguste Renoir ve Moulin De La Galette'de Dans adlı eser oluşturmıştır. Araştırma, eserin ait olduğu dönemden başka bir ressam ve eserine atıfta bulunularak, "Empresyonizm sanat akımı, Pierre Auguste Renoir ve Moulin De La Galette'de Dans" adlı eseriyle sınırlı tutulmuştur. Ayrıca bu çalışmada eserin, pedagojik eleştiri yönteminin tematik yorumlama ve yargı aşamalarına göre sanatsal eleştirisi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Empresyonizm, Auguste Renoir, Moulin De La Galette'de Dans, eleştiri.

ABSTRACT

In this research, a new analysis has been tried to be made by critically looking at "Dance at the Moulin De La Galette", one of the most thought-provoking works of Pierre Auguste Renoir, an Impressionist painter. The aim of the research is to present a critical analysis of the art work called Dance at Moulin De La Galette. The research was prepared by using the scientific research approaches such as the inductive method of qualitative research and the literature scanning technique according to the data collection method. In literature scanning technique, the documents were used such as thesis, publication, encyclopedia, book etc. The universe in research is the Impressionism art movement. The sample is Auguste Renoir and his work Dance at Moulin De La Galette. The research has been limited to "Impressionism art movement, Pierre Auguste Renoir and his work named Dance at Moulin De La Galette by referring to another artist and his work from the period to which the work belongs. Furthermore, in this research, artistic criticism of the work was made according to the thematic interpretation and judgment stages of the pedagogical criticism method.

Key words: Impressionism, Auguste Renoir, The Dance at Moulin De La Galette, criticism.

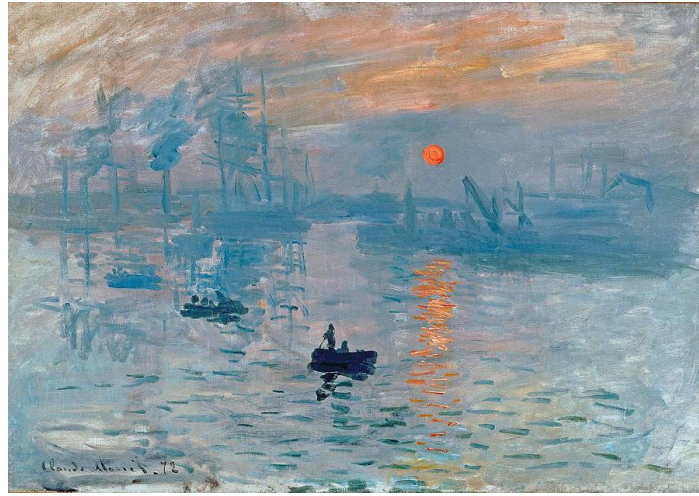
1. GİRİŞ

19. yüzyıl özellikle Avrupa ülkeleri açısından, endüstriyel ve kent yaşamı anlamında oldukça köklü değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Anı yakalayan fotoğraf makinesinin, uçak ve otomobilin, hazır boyaların, icadı yeni bir yaşam anlayışını getirmiştir. "Endüstri Devrimi'nden sonra tümüyle yeni bir çehreye bürünmeye başlayan dünya, hiç kuşkusuz 19. yüzyılda tanık olduğumuz sanatsal değişimlerin başlıca nedenidir"(Antmen, 2019: 18). Sanatçılar bu değişimleri kompozisyonlarında, renklerinde ve çizgilerinde yansıtmaya çalışmışlardır. "20. yüzyıl sanatı, işte bu çabaların birikimidir"(Antmen, 2019: 18). 20. yüzyılda değişimin ilk sanat akımı olarak Empresyonizm karşımıza çıkmaktadır.

Empresyonizm (İzlenimcilik), 1860'tan sonra yeni şehir yaşantısının, modernizmin, gündelik hayatın anlık görünümünün ele alındığı bir akım olarak ortaya çıkmıştır. "Empresyonizm (İzlenimcilik), 1870'lerde Fransa'da doğan ve takip eden yıllarda diğer ülkelere yayılan resim sanatı akımıdır. Empresyonist sanatçı, doğayı gerçekte olduğu gibi, bütün ayrıntılarına bağlı olarak değil, ondan edinilen izlenimin ölçüsüne göre anlatan bir resim yöntemidir" (Ünalan, 1999:5). İzlenimci ressamlar akademi resmine bir tepki olarak eserler ortaya koymuşlardır fakat klasik resmin genel geçer yanlarını da reddetmemişlerdir. "Büyük seleflerini taklit etmekle yetinmeyi ve akademik eğitim tarafından sunulan ilkeleri benimsemeyi reddetseler de bu ressamlar, Louvre'daki koleksiyonları gayet iyi biliyorlardı ve eski resmi seviyorlardı" (Bocquillon, 2005:10).

19. yüzyılın ikinci yarısında Moulin De La Galette'de Dans adlı eserin özelliklerine benzeyen birçok resim yapılmıştır. Örneğin 1872 tarihli Claude Monet'e ait "Empression (İzlenim)"da anlık etkilerin resmedildiği bir eserdir (Resim 1).

1840 - 1926 yılları arasında yaşamış, Fransız sanatçı Claude Monet, Empresyonizm'in önemli diğer ressamlarından. "1862'de, Pierre Auguste Renoir, Frederic Bazille ve Alfred Sisley ile doğa ressamlarının mekânı olan Barbizon'da resimler yapmıştır" (Ekim vd., 2016:27).

Resim 1: Claude Monet, İzlenim / Gün Doğumu, 1872, Musee Marmareton/ Paris, 48×63 cm (<https://www.wannart.com>).

Claude Monet'in Empression (İzlenim) adlı eseri, akıma da ismini veren eser olmuştur. "25 Nisan'da La Charivari dergisinde sanat eleştirmeni Louis Leroy, bir arkadaşıyla dolaştığı sırada sergiyi tanımlarken "Empresyonistler" terimini kullandı. İzlenim, 'Gün Doğumu'nun' önünde arkadaşına dönüp "derin kırmızı" diye haykırdı; "Tamamlanmış bir deniz resminden çok, gelişme aşamasındaki duvar kâğıdı ifadesinde"(Newall, 2012:14-15). Şeklinde eleştirerek bir nevi eser üzerinden Empresyonizm Sanat Akımının da adını koymuştur.

Akademi eğitimi alan Fransız Ressam, Pierre Auguste Renoir (1841-1919), doğalcı bir figür ustası olarak karşımıza çıkmaktadır. "Kariyeri boyunca Renoir'ın resim stili Akademi'nin figüratif değerleriyle, empresyonistlerin estetik idealleri arasında dalgalandı. Bütün bu farklılık gösteren yanları, erken dönem empresyonist çalışmalarında açıkça görülür"(Newall, 2012:8). Sanatının ilk yıllarında bir seramik atölyesinde, seramik eğitimi almıştır. "Renoir on üç yaşındayken vazo ve tabak süsleyen bir porselen ressamının yanına çirak olarak girdi" (Spence, 2011:3). Empresyonist üslupta resim yapması, Güzel Sanatlar okuluna gitmesiyle başlamıştır. "Renoir çoğunlukla 1861'den 1864'e kadar Akademik ressam

Charles Gleyre'nin atölyesinde tanıştığı Claude Monet, Frederic Bazille ve Alfred Sisley gibi Empresyonist gruptan sanatçılarla birlikte resim yaptı"(Newall, 2012:8). Bu arkadaşlarıyla doğada resim yapmak üzere atölyeden dışarıya çıkmıştır. "1869 yazı boyunca o ve Monet, La Grenouillere'de Seine Nehri üzerinde birlikte resim yaptılar" (Newall, 2012:8-9). Sanatçı, Paris'te gündelik hayatın eğlencesini, önemli buluşma noktalarını ve orta tabakadan insanların mutlu hallerini resmetmiştir. "Renoir modern Paris yaşamını resmetmiştir. Oyunlardaki, parklardaki, dans salonlarındaki ve bulvarlarda dolanan genç insan resimleri bizlere Paris hayatının güzel yanını göstermektedir" (Spence, 2011:15). Ressam, manzarada da, figür ağırlıklı çalışmayı tercih etmiştir. Daha çok açık havada renklerle, figürler üzerinde ki anlık ışık gölge oyunlarını yakalamaya çalışmıştır. "Renoir, figürlere ve Madam Monet'nin giysisinin beyaz kumaşına yoğunlaşarak, daha yakın bir planı seçer"(Bartolena, 2004:49).

Sanatçının son dönemi Empresyonistlerden ayrıldığı, kendi yolunu çizdiği eserlerinden meydana gelmektedir. "Sanatçı, tablolarını Salona sunarak resmiliğin yolunu denemeye karar verir; bu seçim onu eski dostlarından uzaklaştırır. Huzursuzdur, çünkü bakışının yeni ufuklara gereksinimi vardır"(Bartolena, 2004:116). Empresyonizm'in sadece doğaya bakan, anlık etkileri yakalamaya odaklanan yönünü yetersiz olarak nitelendirmiştir. "Renoir'ın İtalya gezisi kesinlikle resim yapma tarzını değiştirmesine neden olan şeylerden biriydi. 1883'e gelindiğinde Renoir Empresyonizm'in bir çıkmaz olduğunu ve yeni bir tarz arayışı içinde olduğunu açıkça kabul etmişti" (Spence, 2011:19).

Bu araştırmada Renoir'ın, Empresyonizmin bütün özelliklerini taşıyan "Moulin De La Galette'de Dans" adlı eseri, detaylı bir biçimde ele alınacaktır. Bu yeniden ele alış yöntemi, eleştirel açıdan yeni bir inceleme yapılarak; betimleme, çözümleme, yorumlama ve yargılama şeklinde olacaktır. Elde edilen veriler sonuç bölümünde yorumlanarak tartışılacaktır.

2. MOULIN DE LA GALETTE'DE DANS

Bu bölümde hazırlanan çalışmaya konu olan Auguste Renoir'ın Moulin De La Galette'de Dans isimli çalışması, sanat eseri çözümlemesinin temel kaideleri niteliğinde olan Betimleme, Çözümleme, Yorum ve Yargı başlıkları altında ayrı ayrı ele alınacaktır.

2.1. Betimleme (Duyusal Boyut)

Resim 2: Pierre Auguste Renoir, Moulin De La Galette'de Dans, 1876, Louvre Müzesi / Paris, 131x175 cm. (<https://www.sanatabasla.com>).

"Silindir ve hasır şapkalı erkekler ile süslü elbiseler içindeki kadınlar, Paris'in ünlü dans alanının parlak ışıkları altında sohbet edip içki içiyor ve dans ediyorlar"(Haydaroğlu, 2004: 384). 1876'da tuval üzerine yağlıboya tekniği ile yapılan resim, 131x175 cm ebadında ve Paris Louvre Müzesi'nde sergilenmektedir. "Empresyonizm'in en önemli yapıtlarından biri olan bu resimde, Moulin De La Galette'de Dans ve kahkaha arasında umursamazlık içinde geçen bir pazar öğleden sonrası betimlenmiştir"(Bartolena, 2004:42). Buna göre, son derece gündelik hayatın içerisinde eğlence dolu bir anın görüntüsü olan eser, Moulin De La Galette'de Dans(Resim 2), Renoir'ın en ön plana çıkmış eserlerindendir. Sahne çok kalabalıktır. Eğlenen insanları bir birinden ayırt etmek güçtür. "19. yüzyılın en güzel resmi olarak tanımlanan bu resim ilk

bakışta kaotik gibi görünmektedir. Ön plan ile arka plan birleşmektedir ve üst üste binen figürler genelde ayırt edilemezlerdir"(Spence, 2011:14). Tablo; Açık hava (en plein air), sıradan ama şık giyimli insanlar, günlük eğlence yaşamı, Paris'in önemli mekânlarından Montmartre'daki bir lokal, lekesel (hızlı fırça darbeleriyle) boyama üslubu, son moda Paris tarzı kıyafetler gibi Empresyonist özellikleri oldukça iyi temsil etmektedir. "Renoir hayatın güzel yanlarına yoğunlaşsa da iyi giyimli zengin sınıfını değil, Parisli çalışanları oyun oynarken günlük sıradan hallerini resmetmiştir ve bu gerçek hayat sahneleri onun resimlerini heyecan verici yapmaktadır" (Spence, 2011:15). Resimdeki bazı figürler, Pipo içen adam, kalemini elinde tutan adam, boşlukta ki dans eden kadın ve erkek, Renoir'ın çevresinden insanlardır. " Bu resim için poz veren çok sayıda dostu vardır Marguerite Legrand ve Pedro Vedel ile Georges Riviere, Franc Lamy ve Goeneutte. Estelle ve Jeanne Margoi ve başkaları" (Bartolena, 2004:43). Bu isimler sanatçıya betimlenen mekânda, açık havada modellik yapmışlardır. Estelle ve Jeanne Margoi, Renoir'ın tablosu için tuttuğu modellerdir. "Birinin kolunu diğerinin kolunun üzerine koyduğu resmin ortasındaki iki küçük kız 'işçi sınıfından' terzi kızlar olarak bilinen son moda Paris tarzı giyinmiş Jeanne ile Estelle'dir" (Spence, 2011:14). Resmin ön ve orta planındaki figürler belirginken arka planda lekeselleşmektedir. "Yalnızca ön düzlemdeki bir kaç figürün başı, az çok ayrıntıyla imgeleştirilmiş, ama tablo bir tüm olarak, çok atak ve karşı-gelenekçi" (Gombrich, 1999: 414). Resmin üst düzleminde yer alan lamba kümeleri arka plandaki koyu ve yeşil zeminin içerisinde, beyaz renkleriyle oldukça güçlü kontrastlar oluşturmuştur. Ağaçların gölgesinde gerçekleşen bu eğlence toplantısında gölgeler, figürlerin üzerinde bir takım açık - koyu lekeler oluşturmaktadır. "Oturan bayanın gözleri ve alnı gölgede kayboluyor; güneş ise ağzında ve çenesinde oynuyor"(Gombrich, 1999: 414).

2.2. Çözümleme (Biçimsel Boyut)

Yarım figürler, devamı görünmeyen sandalye gibi örneklerle kurgu, açık kompozisyon kurgusuna göre oluşturulmuştur. Renk lekeleri son derece Empresyonist bir üslupla uygulanmıştır. Bu lekeler, resmin tüm sahnesinde algılanmaktadır. Mat renkler tercih edilmiştir. Şapkalarda, sandalyelerde, lamba ve elbise detaylarında uygulanmış sarı, kırmızı sıcak değerler, kompozisyonun genel soğuk renk vurgusuna zıtlık katarak denge oluşturmaktadır. "Renoir'ın hızlı fırça darbeleri bir kez daha betimlenen anın havasını yakalamayı başarır" (Bartolena, 2004:43). Figürlerin hepsi dinamik, izleyiciyi coşkuyla karşılamaktadır. Bu hareket ve coşku ön plandan arka plana doğru ritmik olarak devam etmektedir. "Tablo ilk bakışta karmaşık görünür, oturan, ayakta duran veya dans eden figürler üst üste bindirilmiş gibidir. Ağaçların yapraklarının arasından yansıyan gün ışığının figürler ve zemin üzerinde yarattığı parçalanmış gölgelerle resim hem bütünlük hem de hareket kazanmaktadır" (Ersoy, 2010: 140). Resim, ön planda ki iki kadın figürle, boşlukta dans eden kadın erkek figürü düzleminde asimetrik bir biçimde dengelenmiştir. Ayrıca sanatçı bu bölümde belirgin espaslar oluşturmıştır. Kompozisyonun ana yönü ağaç ile sandalyede arkası dönük oturan siyah kıyafetli figür düzleminde dikey yöndedir. Lambaların, direklerin ve dans eden figürlerin dikey ve yatay yönleri ana yöne yardımcı ara yönlerdir. Bankların, masaların, ağaç dallarının ve arka plandaki mimarilerin çapraz yönleri baskın diyagonal yön oluşturmaktadır. Sahnenin her bölümünde diyagonal yönlerle bağlı bir aksiyon hâkimdir. "Resimde öndeki figürler büyük arkadakiler küçülerek perspektif oluşturmaktadır. Lekeseli bir çalışma ile tipik Empresyonist fırça vuruşlarıyla canlı, yaşam dolu, neşeli bir atmosfer yaratılmaktadır" (Ersoy, 2010: 140-141). Renoir; çok sayıda figür, ön planda portre, aksiyon dolu bir sahne, lekesel renk ve ışık gibi özellikleri ile son derece kurgusu sağlam bir eser meydana getirmiştir. "Renoir'ın Empresyonist üslupta yaptığı çalışmaları arasında kurgu sağlamlığı, renk zenginliği ile uyum gösteren en önemli yapıtlarından birisidir"(Ersoy, 2010: 140). Buna göre eser, bir kompozisyonun taşınması gereken sanatsal özellikleri oldukça sağlam bir biçimde taşımaktadır.

2.3. Yorum (Tematik)

"Empresyonist sanatçıların eserlerinin dikkat çeken özelliği, açık havada yapılan eserler olmasıdır. İç mekânda ki kurgusal klasik resim anlayışı bırakılmış dış mekâna çıkmıştır. Bu çalışma tarzı içerisinde en dikkat çeken özellik ise anın görüntüsünü yakalama kaygısından dolayı hızlı, lekesel çalışma tekniğidir. Dönem içerisinde Paris'in önemli merkezlerinin konu alındığı eserlerin birçoğunda bu görülmektedir. Renoir'ın eserlerinde, diğer sanatçılara oranla konular benzer olmasına karşın, figür tercihi daha ön plandadır. Moulin De La Galette'de Dans'ta figür zengini bir tablodur. Eser, her yönüyle bir şölen havasındadır. Ön planda masanın etrafında oturanlar, neşeyi içkilerini yudumlayanlar, orta planda coşkuyla dans edenler, geri planda ön ve orta plana benzer nitelikte ki havada olan diğer figürler görülmektedir. "19. yüzyıl bitmeden önceki dönem Fransa 'da hayatın eğlenceye adanmış altın çağ olan Belle Époque (Güzel Dönem) olarak bilinir. ...Halk eğlencesi kafe konserleri ve dans şölenleri şeklindeydi,

en popüler olanı günümüzde de hala varlığını sürdüren Folies-Bergère idi" (Spence, 2011: 15). Bu açıdan resimde sahne çok kalabalık olup eğlence zirvededir.

Renoir'ın bu çalışmasında oldukça dikkatli gözlem yaptığı, ışığın yarattığı etkileri gözden kaçırmadığı görülmektedir. Lekeseli fırça darbeleriyle ışığı ve rengi anlatmıştır. "Biçimler erimiş, her şey bu gölge - ışık karışıklıklarının anlık etkilerini yansıtan birer araç olmuştur. Figürlerin kimisi masa başlarında toplanmış; sohbet edip içki içmekte, kimisi de dans etmektedir" (Ünal, 1999: 44). Ön planda ki figürlerde güneşin etkilerine odaklanmıştır. Ağaç yapraklarının arasından süzülen ışığın yarattığı lekeleri ihmal etmemiş, özenle işlemiştir. "Renoir, ağaçların arasından süzülen, orada bulunanların giysilerini yalayıp gecen ve yer yer görülen ışığı dikkatle gözlemler. Renoir'ın ışık kırılması olgusunu göstermeye çalıştığı yuvarlak lekeler eleştirmenler arasında büyük sevinç yaratır" (Bartolena, 2004: 43). Dolayısıyla sevinç duyulan unsur, eserin yeni değerler barındırmasıdır.

2.4. Yargı

Moulin De La Galette'de Dans, her yönüyle Empresyonist bir eserdir. Renoir, Paris sanat anlayışı, sıradan konular, anlık izlenim etkileri, çabuk ve lekeli resim tekniği gibi Empresyonizmin genel ilkelerini bu eserde ustaca işlemiştir. Moulin De La Galette'de Dans, Renoir'ı ön plana çıkaran bir eser olarak sanatçısına kazandırdığı şöhreti hak etmektedir.

3. SONUÇ

Pierre Auguste Renoir'ın Moulin De La Galette'de Dans adlı bu yapıtı sanat eleştirmenleri tarafından oldukça başarılı bulunan bir yapıttır. Eser, sanatçının birçok eseri arasında ön plana çıkmayı başarmıştır. Bunun nedeni resmin hem Empresyonist hem de figüratif bir resim olmasıdır. Bu tabloyu diğer Empresyonist yapıtlardan ayıran önemli özellikleri; çok sayıda figür, ön planda portre, aksiyon dolu bir sahne, lekeli renk ve ışık gibi özellikleri barındırmasıdır.

Eserde, 1850 sonrasında benimsenen, Paris sanat anlayışının etkileri her yönüyle hissedilmektedir. Güncel şehir yaşantısı tablonun tüm detaylarına hâkimdir. Caddeler, parklar ve eğlence ortamları gibi Paris örneklerinden bir kesit son derece başarılı yansıtılmıştır. Sıradan insanların şık kostümler içerisinde eğlendiği gündelik hayattan bir kesit anlatılmıştır. Sanatçı, yeni resim yapma stilini olan hızlı ve lekeli fırça darbelerini başarılı bir biçimde uygulamıştır. Bu yeni stilin bir başka getirisi olan açık havada çalışma geleneği de bu tablonun taşıdığı özelliklerdendir. Diğer yandan Renoir'ın dostları bu önemli mekânda sanatçıya modellik yapmışlardır. Sadece dostları değil, ücret karşılığı sanatçının tercih ettiği insanlar da poz vermişlerdir. Tüm bu tanıdık yüzler, stiller ve özellikler, Empresyonizm'dir. Ayrıca yapıt bir sanat eserinin taşınması gereken tüm özellikleri taşımaktadır. Tablo: Kurgusu, şekilleri, ışık-renk değerleri, hacimsel yapısı, perspektifi, ön-arka plan ilişkisi, vurgusu, coşkusu, kontrastları, espasları, geçişleri, yönleri ile son derece başarılı bir tablodur.

Renoir ve Moulin De La Galette'de Dans, büyük İzlenimci eserler arasındadır. Yukarıdaki tespitlere göre bu tablonun, Renoir ve Empresyonizm çerçevesi içerisinde ilk akla gelen eser olma unvanını kazandığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- ANTMEN, A. (2019). Sanatçılardan Yazılar ve Açıklamalarla 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar, İstanbul: Sel Yayıncılık.
- BARTOLENA, S. (2004). Art Book Empresyonistler (Çev. Durdu Kundakçı), İstanbul: Dost Kitabevi.
- BOCQUILLON, F. B. (2005). Empresyonizm, (Çev. G. Tuncer), Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- ERSOY, A. (2010). Sanat Eleştirisi, İstanbul: Artes Yayınları.
- EKİM, T. ÖZER, C. SUNGUR, S. YAMAN Ş.İ. (2016). Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri, Çağdaş Dünya Sanatı 12, Ankara: MEB Devlet Kitapları 5. Baskı, Saray Matbaacılık.
- GOMBRICH, E. H. (1999), Sanatın Öyküsü, (Çev. E. Erduran - Ö.Erduran), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- HAYDAROĞLU, M. (2004). Sanat Kitabı, 500 Sanatçı 500 Sanat Eseri, İstanbul: Yapı - Endüstri Merkezi Yayınları.
- NEWALL, D. (2012). Empresyonistler, (Çev. Elif Dastarlı), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

SPENCE, D. (2011), Büyük Ressamlar Renoir, (Çev. İ. Sevinç), İstanbul: Kolaksiyon Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKÇASI

ÜNALAN, N. V. (1999). *Empresyonizm'de Renk Ve Işık*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erişim Adresi: <http://libra.anadolu.edu.tr/tezler/1999/138663.pdf> adresinden, 28.10.2020 tarihinde erişilmiştir.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1: Claude Monet, İzlenim / Gün Doğumu, 1872, Musee Marmareton/ Paris, 48×63 cm. Erişim adresi: <https://www.sanatabasla.com/2017/06/izlenim-gundogumu-impression-sunrise-monet/> adresinden, 03.10.2020 tarihinde erişilmiştir.

Resim 2: Pierre Auguste Renoir, Moulin de La Galette'de Dans, 1876, Louvre Müzesi / Paris, 131x175 cm. Erişim adresi: <https://www.sanatabasla.com/2012/11/le-moulin-de-la-galettete-dans-dance-at-le-moulin-de-la-galette-renoir/> adresinden, 03.10.2020 tarihinde erişilmiştir.